

Jaarstukken 2020

13-07-2021

Waar staan we op financieel gebied

De Jaarstukken 2020 sluiten af met een **positief saldo van € 329.000**. In de 4^e kwartaalbrief 2020 werd een negatief saldo van € 751.000 verwacht. Uiteindelijk is het saldo bijna € 1,1 miljoen positiever dan verwacht. Het meest opvallend is het voordeel van bijna € 0,7 miljoen op het programma 'Inkomen en armoedebeleid'. In 2020 is de stijging van het aantal bijstandsontvangers nog niet opzienbarend gestegen als gevolg van de coronacrisis. Oorzaak hiervoor zijn de ingezette compensatieregelingen van het Rijk en de gemeente zelf. Verderop in deze paragraaf is een gedetailleerder overzicht opgenomen met de belangrijkste afwijkingen en de toelichting daarop.

De regelgeving schrijft voor dat het rekeningresultaat bestaat uit een resultaat voor verrekening met de reserves en een resultaat na verrekening met de reserves. Deze opbouw ziet er als volgt uit:

Saldo van baten en lasten	Begroting 2020 primitief	Begroting 2020 na wijzigingen	Realisatie 2020
Totaal baten	85.951	97.693	89.740
Totaal lasten	-86.233	-99.706	-89.669
Saldo voor verrekening met reserves	-282	-2.013	71
Onttrekkingen uit reserves	1.501	3.081	3.288
Dotaties aan reserves	-1.154	-1.819	-3.030
Mutaties reserves	347	1.262	258
Saldo van baten en lasten	65	-751	329

Bestemming rekeningresultaat

Financieel beleid is het saldo van de jaarrekening te storten in de Algemene reserve, zodat het weerstandsvermogen verder toeneemt. Er zijn enkele bestemmingsvoorstellen voor incidentele budgetten die in 2020 niet tot uitvoering zijn gekomen.

Bestemmingsvoorstellen	
Sociaal	
1) Voorkomen en terugdringen dak- en thuisloosheid	-18
2) Inburgering	-89
Gebiedsontwikkeling	
3) Omgevingsvisie	-40
Leefomgeving en klimaat	
4) Klimaatbeleid openbare ruimte	-75
Samen besturen	
5) Opleidingskosten	-50
Totaal bestemmingsvoorstellen	-272
Totaal toe te voegen aan de Algemene Reserve	57

Toelichting op bestemmingsvoorstellen:

1. Voorkomen en terugdringen dak- en thuisloosheid

De regiogemeenten Aalsmeer, Amstelveen, Diemen, Ouder-Amstel en Uithoorn worden door het Rijk incidenteel ondersteund met financiële middelen om daarmee maatregelen te nemen die bijdragen aan het voorkomen en/of terugdringen van dak- en thuisloosheid. Voor 2020 gaat het om een bedrag van circa € 18.000. De regiogemeenten, Aalsmeer, Amstelveen,

Diemen, Ouder-Amstel en Uithoorn gaan met de centrumgemeente Amsterdam in gesprek over de inzet van de middelen. Er is in 2020 nog geen factuur binnen gekomen voor de besteding van de middelen.

2. Inburgering

In november 2020 is er door het Rijk opnieuw besloten om de inwerkingtreding van de nieuwe Wet Inburgering uit te stellen naar 1 januari 2022. Mede door de coronacrisis zijn deze gelden niet volledig uitgegeven. Het voorstel is om dit incidentele budget (invoeringskosten van € 53.000 en de ondertussengelden van € 36.000) over te hevelen naar 2021.

3. Omgevingsvisie

Aangezien enkele werkzaamheden voor de Omgevingsvisie in 2020 over de jaarwisseling heen zijn gepland wordt het resterende budget van 2020 van € 40.000 overgeheveld naar 2021 ten behoeve van de inhuur van een stedenbouwkundig bureau, een optimaal participatieproces en een milieueffectrapportage zodat de effecten op het milieu kunnen worden meegenomen bij het bepalen van de koers voor Diemen.

4. Klimaatbeleid openbare ruimte

In 2020 is er voor klimaatbeleid openbare ruimte een budget opgenomen van € 100.000. Van dit budget is per saldo € 25.000 uitgegeven. Het restantbudget was bestemd voor vergroening van het Markenplantsoen en voor vergroening en klimaatadaptieve maatregelen Jaagpad. Door vertraging zijn deze werkzaamheden nog niet uitgevoerd maar dit gaat in 2021 plaatsvinden. Wij stellen voor het restant budget van € 75.000 over te hevelen naar 2021.

5. Opleidingskosten

In 2020 was van het totale opleidingsbudget € 50.000 gereserveerd voor trainingen en workshops voor de doorontwikkeling van 'zaakgericht werken'. In 2020 zijn we nog niet toegekomen aan de uitvoering hiervan. Verzocht wordt dit budget over te hevelen naar 2021.

Het restant van het saldo, € 57.000, toevoegen aan de Algemene reserve.

Effecten coronacrisis

Gedurende het jaar hebben wij u middels twee effectenrapportages geïnformeerd over de gevolgen van de coronacrisis voor Diemen. Zo goed als mogelijk hebben we in beeld gebracht wat de financiële effecten van de ingezette maatregelen en acties zijn. Het Rijk heeft ook veel middelen beschikbaar gesteld ter compensatie van de coronamaatregelen. Binnen de diemense begroting hebben we in eerste instantie de maatregelen en acties binnen de bestaande budgetten opgevangen, zowel qua personele capaciteit als financiële middelen. Uiteindelijk hebben we waar nodig budgetten aangevraagd via de kwartaalbrieven.

Natuurlijk heeft de coronacrisis een groot effect op het gerealiseerde rekeningsaldo 2020. Het is echter ondoenlijk om dit effect exact te berekenen. Om toch inzicht te verschaffen zijn per programma de ingezette maatregelen en acties benoemd bij de 'Belangrijke ontwikkelingen'. Tevens is er per programma een financieel overzicht opgenomen. Per programma leidt dit tot onderstaand financieel effect.

Programma	Begroting 2020	Rekening 2020
Sociaal	-214	-346
Veilig	-42	-51
Inkomen en armoede	-61	-59
Vrije tijd	-	-127
Onderwijs	-66	-55
Gebiedsontwikkeling	-122	-273
Leefomgeving en klimaat	-239	-403
Verkeer	-10	-10
Samen besturen	-295	-180
Financiën	30	167
Totaal	-1.019	-1.337

Verwachting is dat de financiële effecten van de coronacrisis vooral de komende jaren de financiële positie van de gemeenten gaat beïnvloeden. Doorslaggevend daarbij is het tempo waarin de economie zich gaat herstellen en welke bezuinigingen het Rijk inzet om deze inzet van middelen weer 'goed' te maken. De grootste financiële risico's bevinden zich binnen het programma 'Inkomen en armoede'. Het is afwachten in welke mate extra inkomensondersteuning de komende jaren nodig is.

Beslispunten reservepositie

De jaarrekening bevat enkele beslispunten die geen invloed hebben op het rekeningsaldo maar alleen op de reservepositie. Het betreft de uitvoering van bestaande beleidsregels.

Egalisatievoorziening afvalstoffenheffing

Voor de egalisatie van het tarief afvalstoffenheffing is een egalisatievoorziening in het leven geroepen. Per 1 januari 2020 was deze voorziening leeg. In 2019 moest dermate veel met de voorziening verrekend worden dat een extra bijdrage van € 144.000 uit de algemene middelen nodig was om de voorziening niet negatief te laten worden.

In 2020 is hetzelfde het geval. Met name door de coronacrisis zijn extra kosten gemaakt. In de 4^e kwartaalbrief 2020 was al een extra onttrekking van € 211.000 ten laste van de Algemene reserve begroot. Werkelijk is een nadeel van € 497.000. Om de voorziening alsnog niet negatief te laten worden is het verschil, € 286.000, ten laste van het rekeningsaldo gebracht.

Een deel van de extra kosten in 2020, € 344.000, is toe te rekenen aan de gevolgen van corona. Zo was er meer rest- en grof huishoudelijk afval. Dit leidde tot extra ophaalrondes en hogere verwerkingskosten. De kosten gerelateerd aan corona blijven ten laste van de algemene middelen.

De verrekening van de aanvullingen vanuit de algemene middelen aan de Egalisatiereserve Afvalstoffenheffing zijn voor een groot deel al meegenomen bij de bepaling van het tarief afvalstoffenheffing 2021 en maken deel uit van de tariefstelling in de begroting 2022.

Algemene reserve en incidentele inhuur nieuwe projecten

In 2018 is er € 2,5 miljoen incidenteel budget beschikbaar gesteld voor de inhuur van capaciteit en kennis voor nieuwe projecten. Het toegekende budget is verdeeld over drie jaar (in 2018 € 1.125.000, in 2019 € 820.000 en in 2020 € 575.000).

In 2018 is niet het gehele budget van € 1.125.000 ingezet. In 2019 is juist meer ingezet dan het budget van € 820.000. Werkelijk is er in 2019 voor € 919.000 ingehuurd. Hiervan is in de 3^e kwartaalbrief 2019 melding gemaakt. De voor 2020 beschikbaar gestelde middelen van € 575.000 zijn zo goed als volledig ingezet voor incidentele inhuur.

Over de jaren heen zijn de meer- en minderkosten verrekend met de Algemene reserve.

Reserve Grondzaken en Voorziening Grondzaken

In de Nota Grondbeleid is vastgelegd dat we in Diemen werken met een Reserve Grondzaken en een Voorziening Verlies Grondzaken. De Reserve Grondzaken is ingesteld als een aparte reserve binnen de gemeentelijke financiën, waardoor de financiële resultaten en risico's van de grondzaken apart zichtbaar zijn ten opzichte van de overige gemeentelijke taken. In de Voorziening Verlies Grondzaken worden verwachte negatieve resultaten van de grondexploitatie(s) voorzien. In het Meerjarenperspectief Grondzaken (MPG) worden de stand van de reserve en voorziening weergegeven. De reserve grondzaken bedraagt 31 december 2020 € 186.000. Omdat er geen verliezen verwacht worden binnen het huidige MPG is de Voorziening Grondzaken leeg.

Algemene reserve / weerstandsvermogen

Onderstaand de stand van de Algemene reserve na verrekening van het rekeningsaldo 2019.

Ontwikkeling Weerstandsvermogen	
Algemene reserve (inclusief risicoreserve)	
- stand per 1 januari 2020	18.376
- mutaties	-1.166
Stand per 31 december 2020	17.210
Reserve grondzaken	
- stand per 1 januari 2020	288
- mutaties	-102
Stand per 31 december 2020	186
Saldo Jaarrekening 2020	329
Bestemmingsvoorstellen	-272
Stand inclusief besluiten Jaarrekening 2020	17.453

De ratio voor het incidentele weerstandsvermogen is 'Uitstekend'.

Ondanks de afname van de algemene reserve in 2020 blijft het incidentele weerstandsvermogen uitstekend. Er zijn geen lopende grondexploitaties waar verliezen verwacht worden. Het project Oost-Westas is zo goed als afgerond en ook daar wordt een

positief saldo verwacht. Grootste risico's vormen nu nieuwe grondexploitaties en het project voor de ondertunneling van het spoor. Door interne beheersmaatregelen en regelmatig projectgroep overleg met de directie trachten we zo goed mogelijk de risico's in kaart te brengen, kansen te benutten en waar nodig beperkende maatregelen te nemen.

De ratio voor het structurele weerstandsvermogen is 'Uitstekend'.

De hoogte van structurele risico's zijn dit jaar toegenomen. Met name de gevolgen van de coronacrisis kan invloed hebben op de open-einde regelingen voor bijstand en het sociaal domein. Ondanks dat er ook dit jaar een positief saldo te zien was bij de bijstandsvoorziening. Nog steeds zetten we volop in op de beheersing van de kosten binnen de specialistische jeugdhulp, dit blijkt weerbarstige materie. Zowel lokaal als in regionaal verband worden maatregelen genomen om de kosten binnen jeugdzorg beter beheersbaar te maken. Omdat incidentele gevallen veel meerkosten met zich mee kunnen brengen blijft dit lastig.

Verklaring van het resultaat

Onderstaand een overzicht van de belangrijkste afwijkingen. Verderop in de jaarrekening vindt u per programma een overzicht van afwijkingen met toelichting.

Verwachte saldo in 4e kwartaalbrief 2020		-751
Sociaal		
- Jeugd individuele voorzieningen	In 2020 zijn de kosten voor jeugdzorg aanzienlijk hoger dan begroot. Dit heeft verschillende oorzaken: - Afrekeningen over voorgaande jaren. Binnen de huidige contracten is de verjaringstermijn van het in rekening brengen van kosten 5 jaar. Omdat niet alle jeugdzorgaanbieders de administratie op orde hebben, hebben we ook in 2020 nog facturen over 'oude' jaren ontvangen. - In 2018 is er in plaats van vaste tarifiering (SPIC's) afgerekend op werkelijke kosten. Bij een groep herstelclients (financiering op basis van 70/30 regeling) loopt de zorg nog tot in 2020 door. - Er was een terugvordering opgenomen voor zorgproducten. Het opgenomen terug te vorderen bedrag bleek na gesprekken met de zorgaanbieders te hoog.	-481
- Wet sociale werkvoorziening (Wsw)	De bijdrage in het subsidieresultaat van het Wsw-bedrijf Pantar bedraagt € 1.950.000. In de begroting is een raming opgenomen van € 2.022.000. Hierdoor is een positief verschil te melden van € 72.000. De gemeente Diemen staat garant voor de loonkosten van de medewerkers op grond van de Wsw. Het Wsw-bedrijf Pantar ontvangt daarvoor een subsidiebedrag van de gemeente. De subsidie is te hoog gebleken en het verschil van € 13.000 wordt door Pantar teruggbetaald.	85
- Inburgering	Van het Rijk zijn gelden ontvangen voor 'invoering' en 'ondertussen'. Deze gelden zijn vanwege vooral de coronamaatregelen in 2020 nog niet ingezet	89
- Participatie	Het re-integratiebudget bestemd voor re-integratietrajecten waarmee uitkeringsgerechtigden aan het werk gaan en blijven bij een werkgever is minder benut dan verwacht. De belangrijkste reden hiervan is de coronacrisis waardoor cliënten moeilijker konden worden geplaatst bij een werkgever. Het betreft een bedrag ad € 73.000.	73
- Wmo maatwerkvoorzieningen en vervoer	Door de coronacrisis is er minder uitgegeven aan Wmo maatwerkvoorzieningen. Net als bij de jeugdkosten volgt hier nog een aanpassing op het bedrag als gevolg van later aangeleverde productieverantwoordingen.	204
- Wmo collectieve voorzieningen	Door de Coronacrisis is beduidend minder gebruik gemaakt van activiteiten voor cliëntondersteuning.	165

Verwachte saldo in 4e kwartaalbrief 2020		-751
Veilig		
- Crisisbeheer	De Straatcoaches en Samen Veilig zijn extra ingezet voor de toezicht en begeleiding van coronamaatregelen. Bijvoorbeeld in het winkelcentrum, bij de basisscholen, bij sportaccommodaties en bij het toezicht op lockdown maatregelen.	-83
Inkomen en armoede		
- Bijstandsverlening	In de begroting zijn de bijstandslasten begroot op € 7.056.000. De werkelijke bijstandslasten bedragen € 6.390.000. Het aantal bijstandsgerechtigden is in 2020 met 12,5% toegenomen ten opzichte van 2019. Een oorzaak hiervan is de effecten van de coronacrisis. De financiële effecten hiervan zullen naar verwachting pas duidelijker zichtbaar worden in 2021.	666
- Voorziening dubieuze debiteuren	De mate van oninbaarheid en de hoogte van het debiteurensaldo is de basis voor de dotatie aan de voorziening. Bij de rekening is op basis van het debiteurensaldo de hoogte van de voorziening bepaald. De dotatie bedraagt € 153.000. Het saldo van de voorziening per 31 december 2020 is € 1.322.000	-153
- Armoedebelid	Het tekort op het budget van € 59.000 wordt in grote mate veroorzaakt door hogere uitgaven dan geraamd voor bewindvoeringskosten en inrichtingskosten.	-59
- Schuldhulpverlening	De Regeling Uitstroom Bronheffing (RUB) is door de coronacrisis niet in 2020 uitgewerkt.	53
Onderwijs		
- School- en zwemvervoer kinderopvang	Door de verplichte sluiting als gevolg van de coronapandemie is circa € 161.000 minder besteed aan leerlingenvervoer en schoolzwemmen.	161
Gebiedsontwikkeling		
- Overige grondzaken	Voor de werkzaamheden aan de omgevingsvisie is incidenteel budget vrij gemaakt. In 2020 is nog € 40.000 beschikbaar. Voorstel is dit restantbudget over te hevelen naar 2021. De overige lasten bij grondzaken waren € 82.000 lager vooral door minder inhuur derden als gevolg van corona.	122
- Erfpacht	Sinds 1 oktober 2020 hebben erfpachters de mogelijkheid om de erfpacht eeuwigdurend af te kopen of de bloot eigendom te verwerven. In het jaar 2020 hebben 5 erfpachters de erfpacht voor hun appartement eeuwigdurend afgekocht. Deze opbrengst was niet begroot.	110
Leefomgeving en klimaat		
Afval	De kosten van de Meerlanden waren in 2020 mede als gevolg van de coronacrisis behoorlijk hoger dan begroot. De overschrijding over heel 2020 bedraagt € 497.000. € 211.000 kon verrekend worden met de Egalisatievoorziening Afval. Het restant, € 286.000 komt ten laste van het saldo.	-286
Samen besturen		
- Gemeenteraad	Op het product gemeenteraad hebben wij een voordelig saldo van circa € 61.000. Dit betreft onder andere opleidingskosten, abonnementen, representatie, lunch en dinerkosten.	61
- Diemen '22	Vanwege het 'uitvallen' van de gemeentesecretaris en de coronacrisis is er vertraging opgetreden in het traject Diemen '22. Hierdoor is een positief saldo van € 95.000 ontstaan.	95
- Bedrijfsvoering	Doordat wij in 2020 niet zijn toegekomen aan de uitvoering van de doorontwikkeling van 'zaakgericht werken' is er een voordelig saldo van € 50.000 ontstaan (zie ook de toelichting over te hevelen posten van dit programma). Door lagere inhuurkosten en een hogere doorberekening van overheadkosten is een voordeel van € 41.000 ontstaan.	91

Verwachte saldo in 4e kwartaalbrief 2020		-751
- Wachtgelden en pensioenen personeel en bestuurders	Op 31 december 2019 stond er een bedrag van € 101.000 in de 'Voorziening wachtgelden'. In 2020 is € 281.000 ten laste van de voorziening gebracht als gevolg van de uitbetaling van wachtgelden aan oud-personeel en oud-bestuurders. De doorberekening van de wachtgelden is geactualiseerd. Om per 31 december 2020 aan de huidige verplichtingen te kunnen voldoen is in 2020 een extra dotatie van € 481.000 verwerkt.	-481
- Burgerzaken	Binnen burgerzaken is een voordelig saldo ontstaan. Jaarlijks ramen wij een budget voor verkiezingen. In 2020 waren er geen verkiezingen dus valt € 39.000 vrij. Daarnaast is € 41.000 meer aan leges ontvangen. Deze hogere ontvangsten zijn vooral het gevolg doordat er meer huwelijken in Diemen waren dan verwacht.	80
Financiën		
- Rente	De lage, zelfs negatieve, rentestand heeft in 2020 een rentevoordeel opgeleverd bij kortlopende leningen. Daarnaast hebben we een rente-afrekening ontvangen van de gelden die bij de Svn staan geparkeerd voor de verlening van starters- en duurzaamheidsleningen. Deze rente-opbrengst was niet geraamd.	94
- Belastingopbrengsten	Vooraf bij de onroerend zaakbelastingen over niet-woningen zijn extra opbrengsten ontvangen. Oorzaak hiervan is dat enkele bedrijfspanden eerder gereed zijn gemeld dan wij bij de WOZ-waardebepaling hadden verwacht. Het betreft met name de bedrijfspanden aan de Verrijn Stuartweg.	224
- Algemene Uitkering	Op basis van de laatste specificatie zijn de ontvangsten van de algemene uitkering 2020 verwerkt. Dit leidt ten opzichte van de begroting tot een positief verschil van € 209.000.	209
Overige verschillen		
Overige verschillen		41
Rekeningsaldo 2020		329

